

siqa, internetdagi audio materiallar, audio yozuvlar va romanlar, aeroportlar, do'konlardagi e'lonlar va boshqalar,

- "vizual materiallar": fotosuratlar, rasmlar va chizmalar, ko'cha belgilari, internetdagi rasmlar, jurnallardagi rasmlar, otkritkalar, shtamplar, tangalar, so'zsiz rasmlar kitoblari va boshqalar,

- "bosma materiallar": gazetalar, shu jumladan reklamlar, jurnallar, teleko'rsatuvlar, kitoblari, kataloglar, qo'shiqlar so'zlari, restoran menyusi, mahsulot yorliqlari, ko'cha belgilari, turistik ma'lumotlar risolalari, xaritalar, xatlar, maktab e'lonlari, bilbordlar, avtobus va poezdlar jadvali, ariza blankalari, bosma materiallar, internet va boshqalar. Dars samarali natijaga erishilishi uchun yuqoridagi barcha materiallarni madaniy o'qitish uchun foydalanish mumkin.

C.Nuttall (1996) auditoriyada qo'llaniladigan haqiqiy materiallarni tanlashning uchta mezonini beradi: mazmunning mosligi, ekspluatatsiya va tushunarlilik.

- kontentning "mosligi" eng muhimi deb hisoblash mumkin. Haqiqiy materiallar qiziqarli va o'quvchilarning ehtiyojlariga mos kelishi kerak.

- "foydalanish qobiliyati" talabalarning bilim va malakalarini rivojlantirish uchun haqiqiy materiallardan qanday foydalanish mumkinligiga ishora qiladi. Faqat haqiqiy bo'lish u foydali bo'lishi mumkin degani emas.

- "tushunarlilik" grammatik va leksik qiyinchilikni anglatadi, u talabalarning til darajasiga mos kelishi kerak [6].

Madaniy ongni o'rgatish uchun G.Hughes (2001) quyidagi usullarni tavsiya qiladi. Bu usullardan turli kontekstlarda, balki multimedia yordamida ham foydalanish mumkin. "Taqqoslash usuli" mahalliy va tili organilayotgan davlat madaniyati o'rtasidagi farqlarni muhokama qilishga qaratilgan. Bu videolar, filmlar tomosha qilish, onlayn maqolalarni o'qish va hokazolarga asoslangan bo'lishi mumkin. Talabalardan xorijiy va o'zlarining madaniy jihatlarini (sarlavhalar, reklamlar, sport, komikslar, ob-havo hisobotlari va boshqalar) solishtirish so'raladi [7].

B.Cullen (2000) madaniyatlararo kommunikativ kompetensiyani samarali rivojlanishiga hissa qo'shadigan turli xil tadbirlarni taklif qiladi. "Islohot" - bu voqeani o'z so'zlari bilan qayta hikoya qilish. Bu tinglash, o'qish yoki video tomosha qilishdan hikoya bo'lishi mumkin. Bu til va madaniyatni o'rganish uchun oddiy, ammo muvaffaqiyatli usul. "E'tibor berish" muayyan xususiyatlarga e'tibor berishdir. Masalan, videoda tasvirlangan Rojdestvo urfodatlaridagi farqlarni aniqlash. Talabalardan farqlarni ko'rishni so'rash orqali bu ularni videoni passiv ko'rishdan ko'ra ko'proq jalb qiladi. "Xazina ovi" oldindan belgilangan narsalarni, masalan, yangiliklar yoki jurnal maqolalaridagi odamlar, sanalar, voqealarni qidirishni o'z ichiga oladi [8].

Multimedia texnologiyalaridan foydalanish quyidagilarga imkon beradi:

- chet tilidagi muloqot holatini to'liq taqdim etish;
- muloqot ishtirokchilarini ko'rish va eshitish (ularning yuz ifodalari va imo- ishoralarini ko'rish kommunikativ vaziyatni to'liqroq idrok etishga hissa qo'shadi);
- talaba ko'rgan narsa tufayli muloqot doirasini kengaytirish; joylashuv (joy, kun va yil vaqti), hozirgi harakatlar, kayfiyat va his-tuyg'ulardan yosh, jins, kiyim-kechak, ijtimoiy mavqei aniqlay oladi;
- muloqotning rasmiy yoki norasmiy xarakteri haqida xulosa chiqarish.

Adabiyotlar

1. Kneuer M. Richter S. (2015). *Soziale Medien in Protesbewegungen. Neue Wege für Diskurs, Organisation und Empörung?* Frankfurt: Campus Verlag.
2. Bolten Jürgen: »Vergleich als Kritik. Zum Verstehensbegriff Interkultureller Germanistik«, *Jahrbuch Deutsch als Fremdsprache* 16 (1990), 76–89.
3. Cullen B. 2000. *Practical Techniques for Teaching Culture in the EFL Classroom*. [online]. [20. 3. 2014]. Available on the internet: <http://iteslj.org/Techniques/Cullen-Culture.html>. 2000.
4. Galloway V.B. 1981. *Public Relations: Making an Impact*. In: Philips, J.K. and American Council on Teaching of Foreign Languages. Action for the '80s: A political, Professional, and Public Program for Foreign Language Education. National Textbook Company, Sokie. 1981.
5. Cullen B. 2000. *Practical Techniques for Teaching Culture in the EFL Classroom*. [online]. [20. 3. 2014]. Available on the internet: <http://iteslj.org/Techniques/Cullen-Culture.html>. 2000.
6. Nuttall C. 1996. *Teaching reading skills in a foreign language*. London. Heinemann. 1996. ISBN: 1405080051.
7. Hughes G. 1986. An argument for cultural analysis in the second language classroom. In: Valdes, M. (ed.) *Cultural bound*. Cambridge University Press, 1986. ISBN: 0521310458.
8. Cullen B. 2000. *Practical Techniques for Teaching Culture in the EFL Classroom*. [online]. [20. 3. 2014]. Available on the internet: <http://iteslj.org/Techniques/Cullen-Culture.html>. 2000.

REZYUME. Ushbu maqolada talabalarni madaniyatlararo kommunikativ kompetensiyasini multimedia asosida rivojlantirish texnologiyalari, dars jarayonida auditoriya muhitida qo'llanilishi orqali samarali natijaga erishish usullari haqida so'z boradi.

РЕЗЮМЕ. В данной статье рассказывается о технологиях развития межкультурной коммуникативной компетенции учащихся на основе мультимедиа, методах достижения эффективных результатов за счёт их использования в учебной среде.

SUMMARY. This article describes the technologies for the development of intercultural communicative competence of students based on multimedia, methods for achieving effective results through their use in the learning environment.

DIRIJYORNING KASBIY XUSUSIYATLARI

P.K.Tnibayev – o'qituvchi

O'zbekiston davlat konservatoriyasi Nukus filiali

Tayanch so'zlar: dirijyor, pedagog, orkestr, yetakchilik, ko'nikmalar, orkestr jamoasi.

Ключевые слова: дирижёр, педагог, оркестр, лидерство, навыки, оркестровая команда.

Key words: conductor, teacher, orchestra, leadership, skills, orchestra team.

Dirijyorlik faoliyati musiqa ijrochiligi yo'nalishidagi eng murakkab soha sanaladi. Uning tuzilishi ko'p komponentli va namoyon bo'lishi ko'p qirralidir. Shuning uchun ham dirijyorga eng yuqori professional talablar qo'yiladi. Badiiy asarni yuzaga chiqarishdagi ijodiy jarayonni belgilovchi eng muhim komponentlardan biri dirijyor va ijrochilarning muloqoti asosida yotuvchi

psixologik mexanizmlarning yirik bir jamlanmasi sanaladi. Dirijyorlik san'atining sirli jozibasi shundaki, u boshqa san'at turlaridan farqli o'laroq, o'ziga xos va originaldir. Bundan tashqari har bir dirijyorning ham alohida o'ziga xosligi mavjud bo'lib, buni bir hil asarning turli dirijyorlar rahbarligida turlicha yangrashi orqali anglash mushkul emas.

Axborotlarni qabul qilish, uni anglash, tushunish, jamoaning har bir ishtirokchisiga yetkazib berish va kerakli natijaga erishish dirijyorning asosiy vazifalari sanaladi. Bundan kelib chiqadiki, dirijyor bir nechta professional sifatlar bilan birga psixologik va pedagogik xususiyatlarga ham ega bo'lishi lozim. Professional sifatlar uning tabiiy iqtidori va maxsus ta'limi orqali rivojlantiriladi. Tabiiy iqtidor deganda uning musiqaga bo'lgan muhabbati, eshitish qobiliyatining rivojlanganligi, kuchli iroda, ritm, dinamika hamda umumiy balans hissining moslashuvchan va barqarorligi, kuchli musiqiy xotira, kuchli psixomotor xususiyatlar, tezda javob bera olish, chidamlilik, diqqatni yo'naltira olish va to'g'ri taqsimlay olish tushuniladi. Vazifani to'g'ri aniqlab olish va uning yechimini oson tushuntirish kabi xususiyatlar kasb egasini katta muvaffaqiyatlarga elta oladi.

Professional sifatlar deganda esa professional savodxonlik, keng umumestetik dunyoqarash, muhtasham texnika va talqin qila olish qobiliyati tushuniladi. Dirijyorning asosiy vazifalaridan biri talqin qila olishdir, ya'ni nota matnini tovushlarga "tarjima qilish" va tinglovchiga yetkazib berish. Buning uchun dirijyor musiqiy matnning stilistik xususiyatlarini, tovush hosil qilish, dinamika, frazirovka, artikulyatsiya kabi ifoda vositalarining jamlanmasini to'g'ri anglashi lozim.

Dirijyorning plastik xususiyatlari ham muhim ahamiyatga ega. Ayniqsa, dasturni tayyorlash uchun qat'iy belgilangan vaqt sharoitida. "Dirijyor asar muallifining matniga bo'lgan munosabatining barcha jihatlari tushuntirib bera olmaydi, chunki partiturada minglab belgilar bor, orkestrda esa yuzlab ijrochi. Aynan shu yerda dirijyorning qo'l texnikasining rivojlanish darajasi katta rol o'ynaydi" [1].

Orkestr dirijyori bir qancha pedagogik xususiyatlarga ega bo'lishi lozim:

1. Gnostik ko'nikmalar, ya'ni axborotni izlash, olish va qayta ishlash, tahlil va sintez qilish, zamonaviy voqelik hodisalarini tanqidiy tushunish bilan bog'liq ko'nikmalardir;

2. Psixologik va uslubiy rejalashtirish qobiliyatlari;

3. Diagnostik ko'nikmalar;

4. Tadqiqot olib bora olish ko'nikmasi.

Ideal holatda jamoa rahbari o'zida pedagogik qobiliyatlar bilan birgalikda yuqori professionallikni va tashkilotchilik qobiliyatini birlashtira olishi kerak. Pedagogik mahorat ichida gnostik ko'nikma [2] yoki didaktik xususiyatlar birinchi o'rinni egallaydi. Bu xususiyatlar bilimlarni boshqalarga yetkazish va uni o'zlashtirilishini ta'minlash vaqtida namoyon bo'ladi. Boshqa ijrochilarning tajribasi sifatida umumlashtirilgan bilimlarni yoki o'zining bilimini boshqalarga yetkazish uchun ularni tushunishi, har bir ijrochi uchun ochiq shaklga keltirishi kerak. Bu didaktik qobiliyatlarning psixologik mohiyati sanaladi. Shu bilan birga, o'z qobiliyatini tushunish o'z ijrochilik mahoratini oshirishning sababi va kalitidir. O'z bilim va ko'nikmalarini tahlil qilish, tushunish va umumlashtirish hamma uchun ham oson jarayon sanalmaydi, ya'ni ushbu texnikaning asosiy xarakteristikasini ikkinchi darajali va unchalik muhim bo'lmagan narsalardan to'g'ri ajrata olish kerak bo'ladi.

Agar o'z ijro mahorati va ulardan xabardorlik o'rtasidagi tafovut mavjud bo'lsa, bu ijrochining to'xtab qolishi va tanazzulga olib kelishi mumkin. Natijada dirijyorning pedagogik faoliyatini amalga oshirishi uchun yengib bo'lmaydigan to'siq yuzaga keladi, ya'ni bilim va ko'nikmalar ularni tushunmagan holda boshqalarga yetkazish kuzatiladi. Natijada tushuntirish jarayoni oddiy taqlidga aylanadi.

Gnostik ko'nikmalarga dirijyorning suggestiv va ekspressiv xususiyatlari ham kiradi. Ekspressiv xususiyat bu o'zining hissiyotlari va kechinmalarini nutqi, imo - ishoralari orqali aniq izohlab berishdi. Nutq jonli, obrazli, xissiyotlarga boy, aniq talaffuz va ishoralarga ega bo'lishi muhim [3]. Suggestiv xususiyat bu jamoaga hissiy va ixtiyoriy ta'sir o'tkaza olish xususiyatidir. Bu esa

dirijyorning shaxsiy xususiyatlaridan, ya'ni qat'iyat, chidamlilik, talabchanlik kabi sifatlardan, shuningdek, qo'l ostidagilar oldidagi mas'uliyat tuyg'usidan kelib chiqadi. Bu jalb qila olish, ishontirish, yetakchilik qilish qobiliyatidir. Bu yerda dirijyorning shaxsiyati, uning axloqi va kasbiy obro'si ham muhim ahamiyatga ega. Rahbarning shaxsiy fazilatlarini, uning obro'si jamoa a'zolariga psixologik ta'sirning asosidir. Ishonchni uyg'otadigan va shu bilan ularning ta'siriga bo'ysunadigan fazilatlar dirijyorning har bir fikri va taklifini salobatli va ishonarli qiladi, ishlash istagini yuqtiradi [4].

Talabalar orkestri dirijyori oldida jamoaning kasbiy darajasiga bevosita ta'sir ko'rsatadigan vazifalar mavjud. Bular:

- orkestr a'zolarini mustaqil kognitiv faoliyatga undash - talabalarni mashg'ulot paytida fikrlashga o'rgatish;

- talabalarda ijodiy tasavvurni rivojlantirish, ularning fanga qiziqishni kuchaytirish.

Psixologik va uslubiy rejalashtirish ko'nikmalariga quyidagilar kiradi:

1. Oldinda turgan vazifalarning jamlanmasini belgilash;

2. Ish tizimini aniqlash. Alohida orkestr a'zolari va butun jamoa bilan ishlash usullarini tanlashda moslashuvchanlik;

3. Individual ish uslubi. Murakkablik darajasini aniqlash, ketma ketlikni belgilash.

Diagnostik ko'nikmalar, bular:

1. Dastlabki darajani aniqlash (differensial yondashuv);

2. Jamoaning umumiy xususiyatlari va ishchanligini aniqlash;

3. Natijalarni oldindan ko'ra olish.

Tadqiqotchilik ko'nikmasi quyidagilarni o'z ichiga oladi:

1. Kuzatish;

2. Tajriba;

3. Umumlashtirish [2].

Ko'rinib turibdiki, pedagogik vazifalarni hal qilishning muvaffaqiyati dirijyor shaxsining xususiyatlariga bog'liq. Shaxsiy fazilatlariga quyidagi qobiliyatlar kiradi:

1. Tashkilotchilik qobiliyati: tashabbuskorlik, talabchanlik, topqirlik, turli xil vazifalarni birlashtira olish qobiliyati, har bir ijrochining ko'ngliga yo'l topish qobiliyati, tanqidiy fikrlash, psixologik xushmuomalalik, so'zlari yoki harakatlari oqibatlarini oldindan ko'ra olish qobiliyati, mustaqillik (ko'r ko'rona taqliddan farqli o'laroq), kuzatuvchanlik, o'z-o'zini nazorat qilish va sabrliklik, chaqqon harakat qilish qobiliyati, samaradorlik, o'zini o'nglab olganlik. Dirijyorning tashkilotchilik qobiliyati mashg'ulotlar vaqtini tashkil qilish va to'g'ri taqsimlash jarayonida qobiliyatida namoyon bo'ladi. Tashkilotchilik qobiliyatining muhim jihati bu ishni butun jamoaning hayoti bilan muvofiqlashtira olishdir, bu esa anchayin qiyin vazifadir.

2. Kommunikativ qobiliyati - bu muloqot qila olish qobiliyatidir. Pedagogik jarayon ikki tomonlama amalga oshadi, shuning uchun uning mahsuldorligi bevosita dirijyor va orkestr jamoasi o'rtasidagi munosabatlarning o'ziga xos xususiyatlariga bog'liq. Kommunikativ qobiliyatlarni shakllantirishda dirijyorning psixologik fazilatlarini ham, xarakterning ayrim xususiyatlarini ham hal qiluvchi ahamiyatga ega: xayrixohlik, rostgo'ylik, samimiylik, qarashlar va harakatlardagi yaxlitlik, sezgirlik.

Shunday qilib, dirijyor shaxsining tuzilishi ba'zan pedagogik iroda va muvofiqlik, talabchanlik va ishonch, qat'iylilik va pedagogik xushmuomalalik kabi qarama-qarshi xarakterologik fazilatlarini o'z ichiga oladi. Pedagogik iroda dirijyorlik sohasida muvaffaqiyatga erishish uchun zarur bo'lgan asosiy fazilatlaridan biri bo'lib, ularning rejalari va niyatlarini amalga oshirishda namoyon bo'ladi. Pedagogik iroda bo'lmasa, eng iste'dodli g'oyalar amalga oshmay qoladi. O'z-o'zini nazorat qilish, o'zini o'zi boshqarish, o'ziga ishonch ham ularni amalga oshirishga yordam beradi.

Adabiyotlar

1. Kondrashin K. P. Mir dirijera. -Leningrad: "Muzika", 1976.
2. Basova N.V. Pedagogika i prakticheskaya psixologiya. -Rostov na Donu: "Feniks", 2000.
3. <http://vashpsixolog.ru/lectures-on-the-psychology/103-educational-psychology/538-workshop-on-educational-psychology-teaching-abilities-their-content-and-structure>
4. Gotsdiner A. L. Muzikalnaya psixologiya. -M.: "Magistr". 1993.
5. Камалова Л.Е. Роль художественной детали в композиции произведения (на примере каракалпакской литературы). // Леноские чтения 2022: образование, наука, инновации, культура и вызовы современности: Материалы VII Международной научной конференции. -Ленинград: «Ланн»». 2022. -С.194. 197. http://science.donnu.ru/wp-content/uploads/2022/10/dch_2022-tom-4-filologicheskie-nauki-chast-2.pdf.
6. Kamalova D. Shoir Tolibay Qabulov she'rlariga yozilgan musiqalar. // Research and Innovation. 2023. T. 1. №. 7. 53-58-b.

РЕЗЮМЕ. Dirijyorni sozandaga qiyoslasak, orkestr jamoasi uning musiqiy cholg'usi kabidir. Bu jamoani boshqara olish, har bir ijrochini bir maqsad yo'lida jamlash, asarni mahorat bilan ijro etib tinglovchilar e'tiboriga havola etish dirijyor uchun mashaqqatli mehnatni talab etadi. Bu jarayonni bosib o'tishi uchun esa dirijyorga bir qancha xususiyatlar kerak bo'ladi. Ushbu maqolada dirijyorning pedagogik xususiyatlari nimalardan iborat va ular orqali nimalarga erishish mumkinligi haqida ma'lumot beriladi.

РЕЗЮМЕ. Сравняя дирижера с исполнителем, оркестровая команда подобна его музыкальному инструменту. Умение управлять этим коллективом, концентрировать каждого исполнителя на пути к одной цели, умело исполнять произведение и привлекать внимание слушателей, требует от дирижера кропотливой работы. Однако для прохождения этого процесса дирижеру потребуется несколько функций. В этой статье будет представлена информация о том, каковы педагогические особенности дирижера и чего можно достичь с помощью них.

SUMMARY. Comparing a bandleader with a performer, an orchestral team is like his musical instrument. The ability to manage this collective, to concentrate each performer on the way to one goal, to skillfully perform a work and attract the attention of listeners, requires painstaking work from the bandleader. However, to go through this process, the bandleader will need several functions. This article will provide information about what the pedagogical characteristics of the bandleader are and what can be achieved with the help of them.

MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALARNI ASOSIY GIMNASTIKA VOSITALARI ORQALI KOORDINATSION RIVOJLANTIRISH

S.M.Toylibaev – *pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent v.b.*

O'zbekiston davlat jismoniy tarbiya va sport universiteti Nukus filiali

R.D.Allamberganova – *tayanch doktorant*

Ajiniyoz nomidagi Nukus davlat pedagogika instituti

Tayanch so'zlar: maktabgacha yoshdagi bolalar, asosiy gimnastika vositalari, koordinatsion rivojlantirish, jismoniy rivojlanish darajasi, yosh davrlari.

Ключевые слова: дети дошкольного возраста, средства основной гимнастики, координационное развитие, степень физического развития, возрастные стадии.

Key words: preschool children, facilities basic gymnastics, coordination development, degree of physical development, age stages.

Maktabgacha yoshdagi bolalarning jismoniy tarbiyasi zamonaviy dunyo jamiyatida rivojlangan ta'lim maydonining eng muhim tarkibiy qismi hisoblanadi. Maktabgacha yoshdagi bolalarga qo'shimcha ta'lim berish tizimida jismoniy tarbiya, sog'lomlashtirish va sport ishlari aynan maktabgacha yoshdagi bolalar sportining ommaviyligini oshirish, ularning sog'lom turmush tarziga intilishini, barkamol jismoniy kamolotga erishishini, shuningdek, milliy sport xazinasini tarbiyalashga qaratilgan. Ushbu maqolada nafaqat sport maktablari sonini ko'paytirish va ularda tarbiyalanayotgan jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari turlarini kengaytirish, balki maktabgacha yoshdagi bolalar bilan o'quv-tarbiyaviy ishlardan tashqari turli jismoniy tarbiya, sport va sport-sog'lomlashtirish ishlarini rivojlantirish, sport to'garaklari faoliyatini tashkil etish orqali ham amalga oshirishning haqida so'z yuritiladi.

Aynan boshlang'ich mashg'ulotlarning "birinchi qadamlari" bolaning keyingi tizimli sport mashg'ulotlariga moslashishi muvaffaqiyatini ko'p jihatdan belgilaydi. Maktabgacha yoshdagi bolalik davridagi shaxsning jismoniy tarbiyasining eng muhim vazifalaridan biri bu keyinchalik boshlang'ich maktab ta'limi bosqichida tanlangan sport mashg'ulotlarida amalga oshiriladigan tizimli harakat faoliyati uchun barqaror odatni shakllantirishdir [1]. Biroq sport amaliyoti shuni ko'rsatadiki, maktabgacha yoshdagi bolalarning jismoniy tarbiyasida mashg'ulotlarni to'xtashining eng ko'p uchraydigan sabablari: individual vosita tajribasining yetarsizligi, yangi vosita materialini tez va mustahkam o'rgana olmaslik va tizimli vosita faoliyatiga qiziqishning yo'qligi.

Bu muammo tobora kuchayib borayotgan sport musobaqalari, murabbiylarni bolalarni ilk va maktabgacha yoshdan boshlab sport seksiyalariga jalb qilishga majburlash, normativ hujjatlarda belgilangan yosh chegaralarini buzish, keyinchalik ularni ushbu sport turiga xos bo'lgan juda cheklangan harakatlar uchun "murabbiylik qilish" bilan yanada kuchaymoqda. Shu bilan birga, bolalar salomatligini mustahkamlash, ularning umumiy jismoniy tayyorgarlik darajasini bosqichma-bosqich oshirib borish, harakat funksional tizimini har tomonlama va uyg'un rivojlantirish vazifalari orqada qolmoqda [2].

Keyingi zamonaviy tadqiqot natijalariga ko'ra, maktabgacha yoshdagi bolalarni jismoniy tarbiyalashning eng samarali vositasi bu asosiy gimnastika vositalari hisoblanib, ular bolalarga turli xil umumiy jismoniy va maxsus tayyorgarlik ko'rishga imkon beradi, harakatlar dunyosiga doimiy qiziqish uyg'otadi, juda ko'p turli mashqlar bilan tizimli harakat faoliyatiga bo'lgan ehtiyojni shakllantiradi,

Harakat ko'nikmalarini o'zlashtirish jarayoni, ayniqsa, maktabgacha yoshda, bolaning harakatini boshqarish mexanizmlari faol shakllantirilganda, harakat sohasining poydevori qo'yilganda, kelajakda bolaning tanlangan sport turi bilan faol shug'ullanishga tayyor bo'lishiga imkon beradi. Biroq hozirgi kunda 4-7 yoshli bolalarning har tomonlama barkamol rivojlanishini amalga oshirish uchun dasturiy va uslubiy ta'minotning keskin yetishmasligi mavjud [3]. Boshqacha qilib aytadigan bo'lsak, ko'pgina maktabgacha jismoniy tarbiya muassasalarida maktabgacha yoshdagi bolalarning jismoniy tarbiya jarayonini tashkil etish metodikasini ishlab chiqish nuqtayi nazaridan ham